

DZIAŁALNOŚĆ KNP PAN

MIROŚLAW KOWALSKI
ORCID: 0000-0003-2960-8258
Uniwersytet Zielonogórski
E-mail: M.Kowalski@ipp.uz.zgora.pl

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK W 2024 ROKU

Komitet Nauk Pedagogicznych działa przy Wydziale I Nauk Humanistycznych i Społecznych Polskiej Akademii Nauk. Komitet kontynuuje tradycje i czerpie inspirację z działalności Komitetów Nauk Pedagogicznych poprzednich kadencji. Komitet Nauk Pedagogicznych PAN jest ciałem doradczym i opiniodawczym, reprezentującym krajowe środowisko naukowe w zakresie swoich kompetencji merytorycznych. Jako organ przedstawicielski naukowców podejmuje działania na rzecz nauk pedagogicznych, środowiska naukowego oraz oświatowego.

Inauguracyjne, plenarne posiedzenie KNP PAN kadencji 2024–2027 odbyło się 4 kwietnia 2024 roku w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. W czasie posiedzenia wręczono powołania członkom Komitetu, dokonano wyboru przewodniczącego, zastępców przewodniczącego oraz członków Prezydium Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. **Przewodniczącą KNP PAN została wybrana prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska, wiceprzewodniczącymi KNP PAN: prof. dr hab. Barbara Kromolicka oraz dr hab. Alina Wróbel, prof. UŁ. Członkami Prezydium KNP PAN zostali wybrani: prof. dr hab. Zenon Gaj-**

dzica, prof. dr hab. dr h.c. multi Stefan M. Kwiatkowski, prof. dr hab. Mirosław Sobecki.

Kolejne posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyło się 10 maja 2024 roku w formule wideokonferencji przy wykorzystaniu systemu MS TEAMS. Otwarcia posiedzenia – o charakterze organizacyjnym – dokonała prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, w trakcie którego m.in. omówiono działalność Komitetów PAN w świetle ustawy o Polskiej Akademii Nauk, podjęto uchwały powołujące dodatkowe osoby w skład KNP PAN, sekcje KNP PAN, komisje KNP PAN oraz przewodniczące/przewodniczących Komisji i Sekcji KNP PAN.

Dodatkowymi osobami, które uzupełniły skład KNP, zostali wybrani: prof. dr hab. Józefa Bałachowicz, prof. dr hab. Marzenna Zaorska i dr Marek Michalak.

Powołano następującą strukturę oraz przewodniczących komisji i sekcji KNP PAN¹: Komisja Polityki Oświatowej i Interwencji Pedagogicznej (przewodnicząca: prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz); Komisja do Spraw Repozytorium Metod i Narzędzi Badawczych (przewodniczący: prof. dr hab. Krzysztof Rubacha); Komisja ds. Zawodu Pedagoga (przewodniczący: prof. dr hab. Dariusz Kubinowski); Komisja ds. Wspierania Rozwoju Młodych Badaczek i Badaczy (przewodnicząca: dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ); Komisja ds. Informacji i Promocji (przewodniczący: dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ); Komisja ds. Nagród, Patronatów i Konkursów (przewodniczący: prof. dr hab. Mirosław J. Szymański); Komisja ds. Polityki Naukowej, Czasopism i Szkolnictwa Wyższego (przewodnicząca: prof. dr hab. Helena Ostrowicka); Sekcja Pedagogiki Ogólnej (przewodniczący: prof. dr hab. Roman Leppert); Sekcja Pedagogiki Pracy (przewodniczący: prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski); Sekcja Metodologii Badań nad Edukacją (przewodniczący: prof. dr hab. Krzysztof Rubacha); Sekcja Pedagogiki Młodzieży (przewodnicząca: prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska); Sekcja Pedagogiki Sztuki (przewodniczący: prof. dr hab. Dariusz Kubinowski); Sekcja Pedeutologii (przewodnicząca: prof. dr hab. Jolanta Szempruch); Sekcja Edukacji Elementarnej (przewodnicząca: prof. dr hab. Józefa Bałachowicz); Sekcja Pedagogiki Społecznej (przewodnicząca: prof. dr hab. Ewa Jarosz); Sekcja Pedagogiki Szkoły (przewodniczący: prof. dr hab. Mirosław J. Szymański); Sekcja Poradnictwa Pedagogicznego (przewodnicząca: prof. dr hab. Magdalena Piorunek); Sekcja Kultury Popularnej (przewodnicząca: prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik); Sekcja Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej (przewodniczący: prof. dr hab. Józef Górniewicz); Sekcja Teorii Wychowania

¹ Proces powołań (struktury i stanowisk) zakończył się na kolejnym posiedzeniu plenarnym Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk w dniu 23 maja 2024 roku.

(przewodnicząca: dr hab. Alina Wróbel, prof. UŁ); Sekcja Edukacji Medialnej (przewodniczący: dr hab. Maciej Tanaś, prof. APS); Sekcja Pedagogiki Chrześcijańskiej (przewodniczący: ks. prof. dr hab. Marian Nowak); Sekcja Pedagogiki Resocjalizacyjnej (przewodniczący: prof. dr hab. Wiesław Ambrozik); Sekcja Pedagogiki Zdrowia (przewodniczący: dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ); Sekcja Gerontologii (przewodnicząca: prof. dr hab. Elżbieta Kowalska-Dubas); Sekcja Pedagogiki Specjalnej (przewodnicząca: prof. dr hab. Marzenna Zaorska); Sekcja Edukacji dla Bezpieczeństwa (przewodniczący: dr hab. Marek Walancik, prof. AWSB).

Trzecie posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyło się 23 maja 2025 roku w formule stacjonarnej i wideokonferencji przy wykorzystaniu systemu MS TEAMS. Otwarcia posiedzenia oraz wprowadzenia dokonała przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. W części naukowej posiedzenia wysłuchano wystąpienia dr. hab. Macieja Jakubowskiego, prof. UW (dyrektora Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie). Temat wystąpienia: *Instytut Badań Edukacyjnych – jego działalność, aktualnie podejmowane działania i obszary współpracy z KNP PAN*. Po wystąpieniu przeprowadzono dyskusję na temat poruszanych zagadnień.

Kolejne posiedzenia plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyły się 12 czerwca (czwarte) i 11 lipca 2024 roku² (piąte) w formule wideokonferencji przy wykorzystaniu systemu MS TEAMS. Otwarcia posiedzeń mających charakter organizacyjny oraz wprowadzenia dokonała przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. W trakcie posiedzeń powołano zastępców przewodniczącej/przewodniczącego Komisji/Sekcji KNP PAN, powołano stanowiska i sekretarzy Komisji/Sekcji KNP PAN oraz członkinie i członków Komisji/Sekcji KNP PAN.

Szóste w roku 2024 posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyło 22 września w Sali Rycerskiej Zamku Joannitów w Łagowie (w formule stacjonarnej oraz wideokonferencji przy wykorzystaniu systemu MS TEAMS).

Otwarcia posiedzenia i wprowadzenia dokonała przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. Powitania wygłosili również: Ministra – prof. dr hab. inż. Maria Mrówczyńska – odpowiadająca w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego za sprawy dotyczące innowacji i rozwoju oraz organizacji uczelni, kształcenia i spraw studenckich, oraz gospodarze miejsca: prof. dr hab. inż. Justyna Patalas-Maliszewska – prorektorka

² Proces powołań stanowisk, członkin i członków zakończył się na kolejnym posiedzeniu plenarnym Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk w dniu 22 września 2024 roku.

Uniwersytetu Zielonogórskiego ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą; dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ – dyrektor Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Zielonogórskiego, oraz prof. dr hab. Inetta Nowosad i prof. dr hab. Mirosław J. Szymański – przewodniczący naukowi Konferencji „Szkoła i Nauczyciel”.

W części wstępnej posiedzenia prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska przywołała pamięć o zmarłych profesorach: prof. dr hab. dr h.c. multi Tadeuszu Lewowickim (1942–2024), prof. dr hab. dr h.c. multi, członku rzeczywistym PAN, Zbigniewie Kwiecińskim (1941–2024).

W drugiej części posiedzenia wysłuchano informacji na temat:

- projektu Stanowiska KNP PAN na temat: przygotowanie pedagogiczne a kwalifikacje nauczycielskie – stan prawny, postulaty, potrzeby, propozycje, pytania i wątpliwości (prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca KNP PAN; prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz, przewodnicząca Komisji Polityki Oświatowej i Interwencji Pedagogicznej KNP PAN);
- projektu Stanowiska KNP PAN na temat realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci uchodźców wojennych z Ukrainy (prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca KNP PAN; prof. dr hab. Józef Górniewicz, przewodniczący Sekcji Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej KNP PAN).

Po wystąpieniach przeprowadzono dyskusję na temat poruszanych zagadnień.

W części organizacyjnej posiedzenia podjęto uchwałę o zmianie nazwy Komisji ds. Polityki Naukowej, Czasopism i Szkolnictwa Wyższego na: Komisja ds. Polityki Naukowej i Szkolnictwa Wyższego.

Kolejne, siódme posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyło się 8 listopada 2024 roku w formule wideokonferencji przy wykorzystaniu systemu MS TEAMS. Otwarcia posiedzenia oraz wprowadzenia dokonała przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska.

W trakcie posiedzenia wysłuchano informacji na temat:

- projektu Stanowiska KNP PAN na temat ustawy o wychowaniu patriotycznym (prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca KNP PAN; dr hab. Alina Wróbel, prof. UŁ, przewodnicząca Sekcji Teorii Wychowania KNP PAN);
- projektu Stanowiska KNP PAN na temat opracowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie dokumentu *Profil absolwenta i absolwentki. Droga do zmian w edukacji. Etap I: przedszkola i szkoły podstawowe* (prof. dr hab. Agnieszka Cybal Michalska, przewodnicząca KNP PAN, prof. dr hab. Józefa Bałachowicz, przewodnicząca Sekcji Edukacji Elementarnej KNP PAN);

- projektu Stanowiska KNP PAN na temat realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci uchodźców wojennych z Ukrainy (prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca KNP PAN; prof. dr hab. Józef Górniewicz, przewodniczący Sekcji Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej KNP PAN)

oraz

- opinii na temat podstawy programowej przedmiotu edukacja obywatelska dla liceum ogólnokształcącego i technikum oraz szkoły branżowej I stopnia (prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przewodnicząca KNP PAN, prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski, przewodniczący Sekcji Pedagogiki Pracy KNP PAN; prof. dr hab. Mirosław J. Szymański, przewodniczący Sekcji Pedagogiki Szkoły KNP PAN).

Po wystąpieniach przeprowadzono dyskusję na temat poruszanych zagadnień.

W trakcie posiedzenia powołano prof. dr. hab. dr. h.c. multi Bogusława Śliwerskiego na Honorowego Przewodniczącego KNP PAN.

Ostatnie, ósme posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyło się 27 listopada 2024 roku w sali Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego (w formule hybrydowej – stacjonarnie i online).

Otwarcia posiedzenia oraz wprowadzenia dokonały przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska oraz wiceprzewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN prof. dr hab. Barbara Kromolicka. Powitania wygłosili również: prof. dr hab. Waldemar Tarczyński – JM Rektor Uniwersytetu Szczecińskiego; prof. dr hab. Andrzej Skrendo – Prorektor ds. Nauki; dr hab. Irena Ramik-Mażewska, prof. US – Dziekan Wydziału Nauk Społecznych, oraz dr hab. Anna Murawska, prof. US – dyrektor Instytutu Pedagogiki.

W części naukowej posiedzenia wysłuchano wystąpienia dr hab. Justyny Nowotniak, prof. US – wiceprzewodniczącej Rady Naukowej IP US na temat: *Formy nadzoru pedagogicznego w Polsce. Obraz szans i zaniechań*.

W części organizacyjnej przedstawiono Stanowisko Prezydium KNP PAN w sprawie podjętej Uchwały KNP PAN powołującej Honorowego Przewodniczącego KNP PAN.

W roku 2024 Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (oraz Sekcje i Komisje Komitetu) przyjął uchwały, opinie i stanowiska oraz wystosował oświadczenia, petycje i listy³, m.in.:

³ Wybrane uchwały, opinie Komitetu (Prezydium KNP PAN) umieszczono na końcu sprawozdania. Natomiast wszystkie opinie, stanowiska oraz oświadczenia, petycje i listy KNP PAN umieszczono na stronie domowej/internetowej Komitetu – <https://knped.pan.pl>.

- UCHWAŁA Nr 58/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 9 czerwca 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych Stanowiska w sprawie projektu Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (projekt z dnia 20 maja 2024 roku);
- UCHWAŁA Nr 127/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 12 sierpnia 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych dokumentu: Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk (oraz niektórych innych ustaw) z 15 lipca 2024 r.;
- UCHWAŁA Nr 128/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 5 września 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych Stanowiska Komitetów Naukowych PAN w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw z dnia 15 lipca 2024 r.;
- UCHWAŁA Nr 129/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 6 września 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych postulatów wyrażonych w piśmie do Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o weryfikację wybranych zapisów Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia (Dz.U. 2023 poz. 2581), przygotowanego na podstawie art. 6b ust. 4 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2023 poz. 100, 173, 240, 852, 1234 i 1429);
- UCHWAŁA Nr 130/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 6 września 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych postulatów wyrażonych w piśmie do Pani Minister Edukacji Narodowej Barbary Nowackiej na temat wybranych zapisów w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz.U. 2017 poz. 1635);
- UCHWAŁA Nr 131/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 6 września 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych postulatów wyrażonych w piśmie do Pani Minister Edukacji Narodowej Barbary Nowackiej dotyczących kryteriów przyznawania środków finansowych na organizację wycieczek szkolnych w ramach realizacji projektu/przedsięwzięcia „Podróże z klasą” (Komunikat Ministra Edukacji z dnia 29 maja 2024 r. o ustanowieniu przedsięwzięcia pod nazwą „Podróże z klasą”; na podstawie art. 90w ust. 1 ust. 2 pkt 2 oraz ust. 3a Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U. 2024 poz. 750;

- UCHWAŁA Nr 138/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 27 września 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych Stanowiska w sprawie „Lex Kamilek”, zapisów Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606);
- UCHWAŁA Nr 139/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 10 października 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych Listu do Ministra Nauki Dariusza Wieczorka w sprawie UCHYLENIA ROZPORZĄDZENIA Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
- UCHWAŁA Nr 140/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 10 października 2024r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych Listu do Ministry Edukacji Barbary Nowackiej w sprawie UCHYLENIA ROZPORZĄDZENIA Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
- UCHWAŁA Nr 141/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 10 października 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych Apelu Komitetów Naukowych PAN do Prezesa Rady Ministrów w sprawie finansowania Narodowego Centrum Nauki w budżecie na rok 2025;
- UCHWAŁA Nr 142/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 8 listopada 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych stanowiska na temat realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci uchodźców wojennych z Ukrainy;
- UCHWAŁA Nr 144/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 15 listopada 2024 r. w sprawie poparcia Stanowiska Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN dotyczącego projektu Ustawy o wychowaniu patriotycznym zmieniającej niektóre ustawy.
- UCHWAŁA Nr 145/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 15 listopada 2024 r. w sprawie poparcia stanowiska Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN na temat wybranych zapisów obecnych w projekcie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zespołów ekspertów do spraw włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- UCHWAŁA Nr 147/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 15 listopada 2024 r. w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych Listu Polskiego Towarzystwa Chemicznego do Ministra Nauki Dariusza Wieczorka;

- UCHWAŁA Nr 149/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 29 listopada 2024 r. dotycząca przyjęcia stanowiska KNP PAN w sprawie zawieszenia prawa do przyjmowania wniosków o azyl;
- UCHWAŁA Nr 150/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 21 grudnia 2024 r. dotycząca przyjęcia stanowiska KNP PAN w sprawie projektu rozporządzeń ministra edukacji o edukacji zdrowotnej.
- UCHWAŁA Nr 151/2024 Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk z dnia 21 grudnia 2024 r. dotycząca przyjęcia stanowiska KNP PAN w sprawie Rozporządzenia Ministra Nauki w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

**Skład osobowy i struktura organizacyjna
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN kadencji 2024–2027
(stan na dzień 31.12.2024 roku)**

Przewodnicząca KNP

- prof. dr hab. Agnieszka CYBAL-MICHALSKA (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Wiceprzewodniczący KNP

- prof. dr hab. Barbara KROMOLICKA (Uniwersytet Szczeciński)
- dr hab. Alina WRÓBEL, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki)

Prezydium KNP

- prof. dr hab. Zenon GAJDZICA (Uniwersytet Śląski)
- prof. dr hab. dr h.c. multi Stefan M. KWIATKOWSKI (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)
- prof. dr hab. Mirosław SOBECKI (Uniwersytet w Białymstoku)

Sekretarz KNP

- dr hab. Mirosław KOWALSKI, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski)

Członkinie i członkowie KNP

- prof. dr hab. Józefa BAŁACHOWICZ (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)
- ks. dr hab. Stanisław CHROBAK, prof. UKSW (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)
- prof. dr hab. Maria CZEREPANIAK-WALCZAK (Uniwersytet Szczeciński)
- prof. dr hab. dr h.c. Agnieszka GROMKOWSKA-MELOSİK (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

- prof. dr hab. Ewa JAROSZ (Uniwersytet Śląski)
- prof. dr hab. dr h.c. Marek KONOPCZYŃSKI (Uniwersytet w Białymstoku)
- prof. dr hab. Piotr KOSTYŁO (WSB Merito w Toruniu)
- prof. dr hab. Dariusz KUBINOWSKI (bez afiliacji)
- prof. dr hab. Roman LEPPERT (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)
- prof. dr hab. dr h.c. multi Zbyszko MELOSIK (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- dr Marek MICHALAK (Rada Uczelni – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)
- ks. prof. dr hab. Marian NOWAK (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)
- prof. dr hab. Mirosława NOWAK-DZIEMIANOWICZ (Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej)
- prof. dr hab. Inetta NOWOSAD (Uniwersytet Zielonogórski)
- dr hab. Joanna OSTROUCH-KAMIŃSKA, prof. UWM (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)
- prof. dr hab. Helena OSTROWICKA (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)
- prof. dr hab. dr h.c. Tadeusz Andrzej PILCH (em. prof. – Uniwersytet Warszawski)
- prof. dr hab. Magdalena PIORUNEK (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- prof. dr hab. Beata PRZYBOROWSKA (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
- dr hab. Jacek PYŻALSKI, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- prof. dr hab. Andrzej RADZIEWICZ-WINNICKI (em. prof. – Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Zielonogórski)
- prof. dr hab. Krzysztof RUBACHA (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
- prof. dr hab. Jolanta SZEMPRUCH (Uniwersytet Rzeszowski)
- prof. dr hab. Mirosław J. SZYMAŃSKI (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)
- prof. dr hab. Danuta URBANIAK-ZAJĄC (Uniwersytet Łódzki)
- prof. dr hab. Marzenna ZAORSKA (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

UCHWAŁA Nr 58/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 9 czerwca 2024 r.

w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych: Stanowiska w sprawie projektu Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (projekt z dnia 20 maja 2024 roku)

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwala się, co następuje:

§ 1

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił poparcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych: Stanowiska w sprawie projektu Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (projekt z dnia 20 maja 2024 roku).

§ 2

Tekst Stanowiska w sprawie projektu Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (projekt z dnia 20 maja 2024 roku) stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk

Przewodnicząca

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Załącznik nr 1

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Warszawa, dnia 06.06.2024 r

Szanowna Pani
Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN i jego Sekcja Edukacji Elementarnej: zespół nauczycieli akademickich, ekspertów w zakresie opieki, wychowania i wczesnej edukacji przyjmują z uznaniem doskonalenie przepisów prawa regulujących standardy opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3. W trosce o dobro dzieci przedstawiamy propozycje niezbędnych zmian w projektowanym **Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3** (projekt z dnia 20 maja 2024 roku)

1. Uznajemy za niezbędne wprowadzenie standardu dotyczącego monitoringu w zakresie **wdrożenia procedury obserwacji i monitorowania rozwoju dziecka**, opracowywanej indywidualnie dla każdego dziecka przez osobę sprawującą opiekę oraz rodziców. Te treści powinny znaleźć się w „niezbędnych standardach” w zakresie pracy z dziećmi.
2. Pominięcie standardu dotyczącego ewaluacji w zakresie monitorowania rozwoju dzieci, skutkuje trudnościami w przekazywaniu rzetelnych informacji rodzicom, a także w przygotowaniu informacji o dziecku do poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3. Wymóg zamieszczenia wskazówek metodycznych w Planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym w sytuacji braku kadry wykształconej w zakresie metodyki pracy z małym dzieckiem wydaje się dużym utrudnieniem.
4. Nie ma możliwości proponowania dzieciom jednocześnie słuchania muzyki i drzemki na leżakach, gdy grupa zajmuje jedną salę. Taki zapis znajduje się w Załączniku nr 1,

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

w którym określone są „Standardy niezbędne”, w standardzie: Respektowanie praw dzieci w codziennej pracy instytucji opieki zapisano: Instytucja opieki stwarza dzieciom warunki do odpoczynku w pomieszczeniu w co najmniej dwóch różnych formach (w szczególności: *odpoczynek na leżaczkach, cicha aktywność na dywanie, słuchanie muzyki na materacach*).

5. W Załączniku nr 1, w którym określone są „standardy niezbędne”, w standardzie: Kształtowanie otoczenia, umożliwiającego rozwój sprawności fizycznej dzieci oraz angażowania zmysłów w punkcie 1 zabawy angażujące zmysły, **brakuje: zmysłu smaku, równowagi i czucia głębokiego, a także brakuje zaleceń dotyczących kształtowania schematu swojego ciała.**
6. W Załączniku nr 2, w którym określone są standardy podnoszenia jakości pracy z dziećmi napisano: „W instytucji opieki zapewnione są aktywności umożliwiające kontakt dzieci z językiem obcym”. **W sytuacji, gdy nie wymagamy od opiekunów znajomości języka obcego na dobrym poziomie bezcelowe jest zamieszczanie takiego standardu, nawet w formule podnoszenia jakości pracy.** Warto też dodać dla wyjaśnienia, że głównym zadaniem rozwojowym dzieci w tym okresie jest opanowanie umiejętności komunikacji i mówienia w języku naturalnym- w języku otoczenia społecznego. Naturalną sytuacją dla dziecka jest/może być funkcjonowanie w dwóch systemach językowych np. w domu lub w domu i szerszym środowisku społecznym, natomiast „uczenie języka obcego” w tym wieku jest w sprzeczności z potrzebami dziecka i prawidłowościami jego rozwoju
7. **Pozbawione merytorycznych podstaw jest też założenie, że „Instytucja opieki podejmuje dodatkowe działania wspierające rozwój umiejętności komunikacyjnych dzieci, które przyczyniają się do ich wszechstronnego rozwoju językowego, społecznego i emocjonalnego”.** Dziecko w tym okresie rozwoju potrzebuje zanurzenia w języku, naturalnej kąpieli słownej, umiejętnego wykorzystania przez opiekunów naturalnych, codziennych sytuacji do komunikowania się z dzieckiem. Dużo ważniejsza od „dodatkowych działań” jest umiejętność reagowania i odpowiadania na inicjatywę dziecka, podtrzymywania interakcji i naturalnego włączania dziecka w sytuacje komunikacyjne.
8. Również **wymóg „podejmowania dodatkowych działań wspierający rozwój fizyczny i sensoryczny dzieci, które przyczyniają się do ich wszechstronnego rozwoju fizycznego, motorycznego i zmysłowego oraz dodatkowych działań wspierających twórczą ekspresję dzieci oraz ich kontakt z różnorodnymi wytworami kultury, które przyczyniają się do wszechstronnego rozwoju artystycznego, kulturalnego i emocjonalnego”** dzieci **jest bezpodstawny. W zupełności wystarczający jest zapis zapewniania działań wspierających rozwój fizyczny i sensoryczny dzieci, które przyczyniają się do ich wszechstronnego rozwoju fizycznego, motorycznego i zmysłowego oraz działań wspierających twórczą ekspresję w formach dostosowanych do potrzeb rozwojowych i znajdujących się w sferze najbliższego rozwoju każdego dziecka.**
Trudność polega na tym, że to dziecko jest podmiotem tych działań i wyznacznikiem ich celowości. Zaplanowane z góry działania mogą okazać się bezużyteczne a wręcz szkodliwe, jeżeli nie uwzględną się podmiotowych potrzeb i możliwości dzieci.
9. **Wątpliwości budzą zapisy zawarte w dokumentach np. „Instytucja opieki ma spisana listę działań personelu wspierających autonomię dziecka podczas treningu czystości (mycie rąk, toaleta, zmiana pieluchy i inne)”;** „Instytucja opieki **ma spisana listę działań** personelu wspierających samodzielność dziecka podczas posiłków”. Proponujemy „Instytucja opieki **opracowuje rodzaje działań personelu** wspierających autonomię dziecka podczas treningu czystości i odpowiednio w kolejnym zapisie.

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Niezwykle ważną kompetencją opiekunów jest umiejętność systematycznej, wrażliwej obserwacji dzieci w różnych codziennych sytuacjach, wyciągania wniosków z tych obserwacji i dostosowywania działań do sfery ich aktualnego i najbliższego rozwoju. Proponowane w dokumencie założenie i spisanie w formie „listy” określonych działań będzie nieskuteczne, jeżeli założone działania nie będą wpisywały się w sferę najbliższego rozwoju poszczególnych dzieci.

Uzasadnienie: Wczesne dzieciństwo to okres szczególnej wrażliwości rozwojowej małego dziecka. Stanowi wyzwanie dla systemu zdrowia, pomocy społecznej i edukacji. Jest kluczowym obszarem działań opiekuńczo- wychowawczych w placówkach opieki nad małym dzieckiem. W analizie propozycji zapisów projektu rozporządzenia Standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 w odniesieniu do obecnie obowiązującego rozporządzenia z dnia 19 września 2023 (DZU,poz,2121) **duży niepokój budzi pominięcie kluczowego zapisu jakim jest monitorowanie rozwoju dziecka, badanie jego potrzeb i zasobów.**

Brak zapisu akcentującego najważniejszy element planowania pracy opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnej poddaje w wątpliwość jakość kolejnych podejmowanych działań określonych w standardach w par. pkt 1,2,3.

Trudno opracowywać założenia, plany i je realizować, jeśli wcześniej nie dokonano analizy potrzeb dziecka, jego predyspozycji, warunków jego rozwoju. Brak indywidualnego poznania dziecka i monitorowania jego potrzeb stanowi, że podejmowane działania będą miały charakter formalny, programowy, ale nie będą odpowiadać na zróżnicowane potrzeby dziecka i jego środowiska. Uniemożliwią kluczowe działania:

- 1) wczesne rozpoznanie indywidualnych możliwości psychofizycznych dziecka, trudności lub dysfunkcji rozwojowych,
- 2) określenie indywidualnego profilu rozwojowego dziecka,
- 3) wyszczególnienie indywidualnych mocnych obszarów rozwoju dziecka i jego potrzeb,
- 4) ustalenie, w jaki sposób potrzeby dziecka oraz jego zachowania wpływają na kolejne etapy nabywania kompetencji kluczowych,
- 5) zaplanowanie procesu wspomagania rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym i pozarodzinnym, którego wynikiem jest społeczne włączenie dziecka oraz przeciwdziałanie jego wykluczeniu.

Wczesne dzieciństwo (od urodzenia do trzeciego roku życia) oraz początek okresu średniego (wiek przedszkolny) są okresami wrażliwymi (krytycznymi) w rozwoju dziecka, które cechuje neuroplastyczność ośrodkowego układu nerwowego oraz szczególna podatność rozwojowa na czynniki środowiskowe i społeczne w procesie uczenia się. W tym czasie zachodzi wiele dynamicznych zmian w sferze rozwoju fizycznego, społecznego, emocjonalnego, moralnego, poznawczego i komunikacyjnego. Kształtują się umiejętności kluczowe dla obszarów poznania i stosowania wiedzy, porozumiewania się i współdziałania z innymi, troski o siebie i innych, niezależności, autonomii. Wszystkie te fundamentalne zmiany pomagają dziecku lepiej rozumieć świat, samego siebie i innych ludzi oraz stwarzają możliwość zaspokajania własnych potrzeb i pragnień w akceptowany społecznie sposób. Jest to również czas intensywnej eksplo-

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

racji otoczenia przez dziecko, doświadczania i poszukiwania rozwiązań problemów, weryfikacji potrzeb z wymaganiami i regułami środowiska oraz odnajdywania sposobów na poradzenie sobie z nimi w środowisku społecznym. To okres, którego jakość determinuje włączenie społeczne dziecka lub stanowi zagrożenie wykluczeniem społecznym. Pierwsze lata życia dziecka stanowią szczególne wyzwanie dla rodziców/opiekunów dziecka, którzy poznają dziecko, towarzyszą mu w jego rozwoju, uczą się adekwatnie reagować na jego potrzeby. Aranżują przestrzeń i organizują codzienne życie tak, by dziecko nauczyło się wrażliwości na własne potrzeby, gotowości do stawiania sobie celów i odwagi w ich realizacji, przy jednoczesnym zrozumieniu i poszanowaniu punktów widzenia, potrzeb i pragnień innych ludzi. Ważność zmian rozwojowych u dziecka jest uzasadnieniem podejmowanych działań na rzecz dziecka i jego rodziny oraz środowiska, w którym aktualnie żyje i w którym w przyszłości będzie funkcjonować.

Wczesne poznanie indywidualnych możliwości rozwojowych dziecka oraz określenie ewentualnych barier i trudności w jego w rozwoju jest kluczowym aspektem dla prawidłowego funkcjonowania dziecka w domu rodzinnym i poza nim, w tym docelowo w placówkach opieki nad małym dzieckiem, edukacyjnym i społecznym. Realizacja tego założenia powinna być oparta na upowszechnianiu wiedzy o przebiegu i wspieraniu prawidłowego rozwoju dziecka, wczesnej identyfikacji barier w rozwoju, która może się dokonywać m.in. poprzez szeroko rozumiane monitorowanie rozwoju dziecka. Opóźnienia lub nieprawidłowości rozwojowe stanowią istotne ryzyko wystąpienia w późniejszym wieku trudności w uczeniu się, a podjęcie wczesnych oddziaływań pomocowych może im zapobiec lub przyczynić się do ich zmniejszenia.

Monitorowanie rozwoju dziecka podczas bieżącej, ciągłej obserwacji funkcjonalnej w ramach codziennych, rutynowych czynności opiekuńczo-wychowawczych jest kluczowym, wstępnym etapem dla planowania działań wspierających rozwój dziecka oraz opracowywania planów opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych. Działanie jest istotne dla realizacji zadań ukierunkowanych na rozwój umiejętności kluczowych, takich jak: reagowanie na różnorodne bodźce i sygnały płynące z otoczenia (w szczególności na bodźce społeczne), koncentrowanie uwagi na osobach i działaniach, motywacja do podejmowania działania, w tym inicjowania interakcji z innymi osobami, naśladowanie, współdzielenie uwagi, zabawa funkcjonalna, rozwijanie umiejętności samokontroli¹, które warunkują uczenie się i stosowanie wiedzy, po-

1 za: Koegel, L. K., Ashbaugh, K., & Koegel, R. L. (2016). Pivotal Response Treatment. In R. Lang, T.B. Hancock, & N.N. Singh (Eds.), *Early intervention for young children with autism spectrum disorder* (pp. 85–112). Springer International Publishing AG. https://doi.org/10.1007/978-3-319-30925-5_4

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

rozumiewanie się, samodzielność i niezależność, włączenie społeczne dziecka. **Monitorowanie rozwoju to podstawa POZNANIA DZIECKA.** Etap monitorowania to zebranie informacji od wielu osób na temat funkcjonowania dziecka w sytuacjach znanych i nieznanach, w swobodnej zabawie i zajęciach zorganizowanych, w zabawie samodzielnej i grupowej. Efektem jest ukierunkowanie działań na rozwój uzdolnień dziecka, dostosowanie opieki i wychowania do jego potrzeb, predyspozycji oraz trudności, które mogą rzutować na efekty uczenia się oraz na szczególnie osiągnięcia dziecka, a tym samym warunkują jakość życia dziecka i środowiska.

Monitorowanie rozwoju jako szeroko rozumiana profilaktyka jest standardem wyznaczonym na świecie, uwzględniająca wytyczne Amerykańskiej Akademii Pediatricznej (AAP, 2006), odnoszące się do strategii postępowania i opieki nad dziećmi do trzeciego roku życia, które dotyczą ich rozwoju motorycznego oraz psychicznego². Zgodnie z tymi wytycznymi obserwacja i ocena rozwoju dziecka powinna odbywać się w wieku 9, 18 i 30 miesięcy i powinna być przeprowadzona z wykorzystaniem dostępnych narzędzi. Jest to kluczowy okres w rozwoju dla zaobserwowania sygnałów ostrzegawczych wczesnych problemów rozwoju komunikacji i procesów poznawczych, symptomów sugerujących zaburzenia neurorozwojowe, takich jak zaburzenia wspólnego pola uwagi, problemów z rozumieniem mowy, reagowaniem na komunikaty ustne i gesty, naśladowaniem (Maestro i in., 2005; Zwaigenbaum i in. 2005), opóźnienie związane z mową i komunikacją oraz ujawniają się już symptomy zaburzeń ze spektrum autyzmu lub innych pokrewnych zaburzeń neurorozwojowych w tym zaburzeń zachowania i komunikacji. **Jest to szczególnie ważne w okresie zwiększonej liczebności dzieci z zaburzeniami emocjonalno-społecznymi, zaburzeniami rozwojowymi wynikającymi z niedojrzałości neurorozwojowej, ale również z czynników środowiskowych (jakości opieki, wychowania, relacji dziecko -rodzice).** Potwierdzają to dane statystyczne MEN dotyczące liczby świadczeń realizowanych we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka (WWR) , w ramach działań programu Za Życiem wiodących ośrodków koordynacyjno- rehabilitacyjno-opiekuńczych (WOKRO), oraz danych NFZ dziennych ośrodków rehabilitacji dzieci z zaburzeniami rozwojowymi.

Monitorowanie rozwoju małych dzieci w wieku 0-3 lat, w tym dzieci z grupy ryzyka, jest po to, aby:

- w konsekwencji zapewnić każdemu dziecku optymalne warunki dla osiągania kompetencji rozwojowych na kolejnych etapach uczenia się,
- w sytuacji zaobserwowania niepojących sygnałów zaburzeń rozwojowych, zweryfikować je w odniesieniu do ogólnego poziomu funkcjonowania dziecka, a w przypadku ich

² Identifying Infants and Young Children With Developmental Disorders in the Medical Home: An Algorithm for Developmental Surveillance and Screening Council on Children With Disabilities, Section on Developmental Behavioral Bright Futures Steering Committee and Medical Home Initiatives for Children With Special Needs Project Advisory Committee Pediatrics 2006; 118: 405–420.

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

potwierdzenia pokierowania dziecka do placówek specjalistycznych celem przeprowadzenia pogłębionej, wielospecjalistycznej oceny dziecka i podjęcia działań w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,

- wiedzieć jak planować zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, aranżować przestrzeń, podejmować adekwatne do potrzeb dziecka czynności
- jasno, konkretnie określić kluczowe obszary działań w planach opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych.

Brak zapisów: monitorowanie rozwoju dziecka w standardach, to krok wstecz wobec wcześniejszych zapisów. To wyłączenie placówek opieki nad małym dzieckiem z programu systematycznego monitorowania rozwoju dzieci w nowym międzysektorowym modelu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz z zapisami ustawy *Za Życiem* w obszarze wczesnego wspomagania rozwoju.

Wobec powyższych wnioskuje się o uzupełnienie zapisów w nowym rozporządzeniu o monitorowanie rozwoju małego dziecka, analizę jego potrzeb i zasobów.

Konieczne jest zwrócenie uwagi na zróżnicowanie potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci. Właściwe rozpoznanie ich potrzeb i potencjału (na etapie diagnozowania i monitorowania) jest podstawą indywidualizacji w pracy z każdym dzieckiem. Założenia standardu nie uwzględniają kwestii zróżnicowanych potrzeb i możliwości dzieci.

Przewodnicząca

Sekcji Edukacji Elementarnej

Przewodnicząca

KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

/-/ Prof. dr hab. Józefa Bałachowicz

prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

POLSKA AKADEMIA NAUK

UCHWAŁA Nr 127/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 12 sierpnia 2024 r.

w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych dokumentu:
Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk
(oraz niektórych innych ustaw) z 15 lipca 2024 r.

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwała się, co następuje:

§ 1

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił poparcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych dokumentu: Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk (oraz niektórych innych ustaw) z 15 lipca 2024 r.

§ 2

Tekst dokumentu Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk (oraz niektórych innych ustaw) z 15 lipca 2024 r. stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

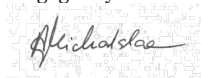
§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

POLSKA AKADEMIA NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych
Komitet Nauk Pedagogicznych

9.09.2024 r.

Stanowisko
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN
dotyczące poparcia
„Stanowiska komitetów naukowych PAN w sprawie projektu ustawy
o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw
z dnia 15 lipca 2024 r.”

Komitet Nauk Pedagogicznych, będący ogólnopolską reprezentacją wielu polskich środowisk pedagogicznych, uprawnioną statutowo do zabierania głosu w sprawach istotnych dla środowiska naukowego, oświatowego i społeczeństwa, wyraża zaniepokojenie zmianami proponowanymi w art. 35 projektu ustawy o Polskiej Akademii Nauk z dnia 15 lipca 2024 r. i z pełnym przekonaniem popiera stanowisko komitetów naukowych PAN, wraz z apelem o pozostawanie art. 35 ust. 1 ustawy o Polskiej Akademii Nauk w jego obecnym brzmieniu, tj. „W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi Akademii zgodnie z ich specjalnością naukową oraz osoby wybrane przez właściwe środowisko naukowe”.

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Stanowisko komitetów naukowych PAN
w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz
niektórych innych ustaw z dnia 15 lipca 2024 r.

Komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk, uprawnione statutowo do zabierania głosu w sprawach istotnych dla nauki, edukacji, kultury i społeczeństwa, z niepokojem przyjmują zapisy projektu ustawy o zmianie ustawy o PAN oraz niektórych innych ustaw z dnia 15 lipca 2024 r. Skupiając w swoim gronie ekspertów wywodzących się z korporacji PAN, jak i spoza niej, komitety naukowe wielokrotnie służyły pomocą

instytucjom Rzeczypospolitej w realizacji ich działań. Podstawą tej misji jest funkcjonowanie komitetów jako samorządnej reprezentacji uczonych z danej dyscypliny wyłanianych w wyniku powszechnych i demokratycznych wyborów.

Z tego względu, komitety naukowe przedkładające niniejsze stanowisko stanowczo sprzeciwiają się projektowanemu brzmieniu art. 35 ustawy o Polskiej Akademii Nauk. W noweli ustawy demokratyczne wybory członków komitetów naukowych proponuje się zastąpić delegowaniem ich przez instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki (art. 1 pkt 22). W naszej opinii proponowane rozwiązanie przeczy idei komitetów naukowych będących „samorządną reprezentacją dyscypliny naukowej (...) służącą integrowaniu naukowców z całego kraju” zapisanej w art. 1 pkt 21 projektu ustawy z dnia 15 lipca 2024 r. Co więcej, projektowana zmiana sposobu wyboru członków komitetów naukowych doprowadzi do ograniczenia aktywności eksperckiej środowiska naukowego oraz niezwykle cennej współpracy między PAN i uczelniami wyższymi, a w konsekwencji do marginalizacji i zniszczenia dotychczasowego dorobku komitetów.

Sprzeciwiamy się także skróceniu kadencji obecnie działających komitetów, wybranych w ubiegłym roku (art. 19 ust. 1 projektu ustawy). Wprowadzenie takiego rozwiązania będzie jawnym sygnałem delegitymizacji demokratycznego wyboru dokonanego przez środowisko naukowe.

Postulujemy do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o wycofanie się z niedemokratycznych propozycji przedstawionych w przywoływanym projekcie ustawy. Uważamy, że zachowanie dobrej tradycji i demokratycznych zasad wyborów do komitetów naukowych jest niezbędne dla dalszego funkcjonowania Polskiej Akademii Nauk, jako instytucji cieszącej się zaufaniem i szacunkiem w krajowym i międzynarodowym środowisku uczonych. Z tego względu apelujemy o pozostawienie art. 35 ust. 1 ustawy o Polskiej Akademii Nauk w dotychczasowym brzmieniu.

Ponadto postulujemy, by składy i formuła obecnie działających komitetów zostały zachowane do końca ich kadencji. Niniejsze stanowisko nie dotyczy innych kontrowersyjnych zapisów projektu nowelizacji ustawy o PAN, niedotyczących bezpośrednio komitetów naukowych

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych
POLSKA AKADEMIA NAUK

UCHWAŁA Nr 130/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 6 września 2024 r.

**w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych postulatów
wyrażonych w piśmie do Pani Minister Edukacji Narodowej Barbary
Nowackiej na temat wybranych zapisów w Rozporządzeniu Ministra
Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania
wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz.U. dnia 30 sierpnia 2017 r.,
poz. 1635)**

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwala się, co następuje:

§ 1

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił poparcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych postulatów wyrażonych w piśmie do Pani Minister Edukacji Narodowej Barbary Nowackiej na temat wybranych zapisów w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz.U. dnia 30 sierpnia 2017 r., poz. 1635).

§ 2

Tekst pisma do Pani Minister Edukacji Narodowej Barbary Nowackiej na temat wybranych zapisów w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz.U. dnia 30 sierpnia 2017 r., poz. 1635), stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Warszawa, dn. 05.09.2024 r.

Szanowna Pani Barbara Nowacka

Ministra Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Ministro,

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (KNP PAN) i jego Sekcja Pedagogiki Specjalnej (kadencja 2020-2023) w pismach kierowanych do byłej Pani Wiceminister w Ministerstwie Edukacji i Nauki Marzeny Machałek zwracaliśmy uwagę na kwestię zapisów obecnych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz.U. dnia 30 sierpnia 2017 r., poz. 1635). Nasze postulaty dotyczyły między innymi zwiększenia liczby godzin przeznaczonych na zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dzieci do 12 godzin miesięcznie (zamiast zapisanych w danym rozporządzeniu – od 6 do 8 godzin miesięcznie). Nadal podtrzymujemy nasz postulat. Jednocześnie przedstawiamy postulat korekty zapisu § 1. niniejszego rozporządzenia, który brzmi następująco: „Rozporządzenie określa warunki organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci mającego na celu pobudzanie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, zwanego dalej „wczesnym wspomaganiem”, w tym kwalifikacje wymagane od osób prowadzących wczesne wspomaganie, a także formy współpracy z rodziną dziecka.” Chodzi nam o objęcie wczesnym wspomaganiem rozwoju nie tylko tych dzieci, u których stwierdzono niepełnosprawność, ale również tych, których rozwój przebiega nieprawidłowo, nieharmonijnie i są zagrożone niepełnosprawnością. Pominięcie tej grupy dzieci z oddziaływań wczesnego wspomagania rozwoju będzie skutkowało nasileniem i utrwaleniem ich problemów rozwojowych, a w rezultacie może faktycznie prowadzić do zaistnienia niepełnosprawności.

Docierają do nas głosy z różnych środowisk, przede wszystkim ze środowiska rodziców małych dzieci z zaburzeniami rozwojowymi, ale też specjalistów pracujących w obszarze wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, że w wielu miejscach naszego kraju pojawiają się specyficzne ograniczenia oraz nieprawidłowości dotyczące tego pola działań resortu oświaty. Przede wszystkim rodzice, aby starać się o objęcie ich dziecka wczesnym wspomaganiem jego rozwoju muszą uzyskać opinię lekarską (lekarza specjalizującego się w problemach rozwojowych przejawianych przez dziecko) z jednoznacznym zapisem o obecności niepełnosprawności u dziecka, co naszym zdaniem zwiększa statystyki małych dzieci z niepełnosprawnościami w Polsce, zamazuje faktyczne potrzeby dzieci, rzeczywistą diagnozę ich trudności rozwojowych, jak też stawia rodziców dzieci z zaburzeniami rozwoju nielokującymi się w kategorii niepełnosprawności w bardzo skomplikowanej sytuacji psychoemocjonalnej i społecznej. Dodatkowo, w niektórych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, które wydają opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka pojawiają się „naciski” na rodziców, aby równocześnie z taką opinią wydać orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego dziecka.

Pragniemy też zwrócić uwagę na fakt, że w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z dnia 25 sierpnia 2017 r., poz. 1591; na podstawie Obwieszczenia Ministra z dnia 25 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy

psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, Dz.U. z dnia 5 września 2023 r., poz. 1798) zapisy na temat należytej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dotyczą dzieci przedszkolnych oraz uczniów kształcących się w szkołach. Wskazują następujące kategorie dzieci/uczniów, którym należy się pomoc psychologiczno-pedagogiczna: „§ 2.2. Potrzeba objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole i placówce wynika w szczególności:

- 1) z niepełnosprawności;
- 2) z niedostosowania społecznego;
- 3) z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- 4) z zaburzeń zachowania lub emocji;
- 5) ze szczególnych uzdolnień;
- 6) ze specyficznych trudności w uczeniu się;
- 7) z deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych;
- 8) z choroby przewlekłej;
- 9) z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- 10) z niepowodzeń edukacyjnych;
- 11) z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
- 12) z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą”.

W naszej opinii dzieci potrzebujące wczesnego wspomagania rozwoju z powodu nieznacznych zaburzeń rozwojowych powinny także uzyskać pomoc psychologiczno-pedagogiczną, o której mówi przywołane rozporządzenie, ale jej nie uzyskują, bowiem dzieci w wieku przedszkolnym obowiązują zapisy rozporządzenia o wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka, co oznacza brak kompatybilności pomiędzy zapisami w przywołanych rozporządzeniach lub trudności w odpowiedniej ich interpretacji przez placówki oświatowe i/lub organy prowadzące placówki oświatowe.

Stąd ponawiamy apel o sprawiedliwe, adekwatne do rzeczywistych potrzeb dzieci/uczniów skorygowanie stosownych zapisów w prawie oświatowym tak, aby małe dzieci wykazujące taki poziom zaburzeń rozwoju, który nie kwalifikuje do stwierdzenia niepełnosprawności, mogły uzyskać potrzebną im pomoc specjalistyczną bez konieczności naznaczania ich stygmatem niepełnosprawności. Jednocześnie oferujemy naszą otwartość na współpracę z Ministerstwem Edukacji Narodowej we wszystkich działaniach związanych z dziećmi/uczniami z zaburzeniami rozwojowymi, niepełnosprawnościami, specjalnymi oraz zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi.

Z wyrazami szacunku:

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Członkinie i Członkowie Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN:

prof. dr hab. Marzenna Zaorska – przewodnicząca

prof. dr hab. Zenon Gajdzica – z-ca przewodniczącej

prof. dr hab. Andrzej Twardowski
dr hab., prof. UJK Krystyna Barłóg
dr hab., prof. UMCS Stanisława Byra
dr hab., prof. UZ Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk
dr hab., prof. ASP Ewa M. Kulesza
dr hab., prof. APS Barbara Marcinkowska
dr hab., prof. UJK Katarzyna Parys
dr hab., prof. USz Irena Ramik-Mażewska

Adres do korespondencji:

Prof. dr hab. Marzenna Zaorska (e-mail: marzenna.zaorska@uwm.edu.pl)
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Wydział Nauk Społecznych
ul. Benedykta Dybowskiego 13, 10-723 Olsztyn

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych
POLSKA AKADEMIA NAUK

UCHWAŁA Nr 138/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 27 września 2024 r.
w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych: Stanowiska w
sprawie „Lex Kamilek”, zapisy Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie
ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw
(Dz.U. 2023, poz. 1606)

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwała się, co następuje:

§ 1

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił poparcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych: Stanowiska w sprawie „Lex Kamilek”, zapisy Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz. 1606).

§ 2

Tekst Stanowiska w sprawie „Lex Kamilek”, zapisy Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz. 1606), stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Warszawa, dn. 25.09.2024 r.

Szanowny Pan dr hab. Adam Bodnar
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze,

od 15 lutego 2024 r. zaczęły obowiązywać nowe, wprowadzone przez tzw. „Lex Kamilek”, zapisy Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz. 1606), dlatego też w imieniu Członków oraz Członkiń Komitetu Nauk Pedagogicznych Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (KNP PAN), a szczególnie Sekcji Pedagogiki Specjalnej oraz Sekcji Pedagogiki Resocjalizacyjnej, pragniemy przedstawić nasze wybrane uwagi dotyczące obecnie obowiązujących przepisów niniejszej ustawy.

W pełni rozumiemy oraz popieramy zapisy dotyczące przedstawiania przez kandydata na pracownika, który ma pracować z dziećmi i młodzieżą, w tym w resorcie oświaty oraz innych placówkach zajmujących się opieką, edukacją, wsparciem małoletnich lub przez osoby już pracujące oświadczenia o niekaralności za przestępstwa określone w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.) oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa. Przepisy, o których mowa znajdują się między innymi w art. 21 omawianej ustawy (cytujemy dosłownie część zapisów obecnych w tym artykule):

1. Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi na pracodawcy lub innym organizatorze takiej działalności oraz na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do takiej działalności, ciążą obowiązki określone w ust. 2–8.

2. Pracodawca lub inny organizator uzyskuje informacje, czy dane osoby, o której mowa w ust. 1, są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

3. Osoba, o której mowa w ust. 1, przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

4. Osoba, o której mowa w ust. 1, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

5. Osoba, o której mowa w ust. 1, składa pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

6. Jeżeli prawo państwa, o którym mowa w ust. 4 lub 5, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.

7. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4–6, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w ust. 1, składa pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

8. Oświadczenia, o których mowa w ust. 5 i 7, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Ponadto we wcześniejszym artykule 12, w pkt 6 i 7:

6) pracodawcom – przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych

zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, w zakresie uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zgromadzone w tym Rejestrze;

7) innym organizatorom – przed dopuszczeniem osoby do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, w zakresie uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zgromadzone w tym Rejestrze”.

Uważamy, że wskazane wyżej zapisy są dobrą i pewną drogą ochrony małoletnich przed krzywdzeniem czy przestępczością seksualną. W naszej opinii jednak drogą poboczną. Oczywiście jest to, że nauczyciele, wychowawcy, inni specjaliści pracujący z małoletnimi nie powinni być osobami skazanymi za przywołane wyżej przestępstwa i nie powinni widnieć w Krajowym Rejestrze Karnym Przestępców Seksualnych oraz nie powinni być osobami skazanymi za przestępstwa określone w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.) oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa. Aczkolwiek wiemy też, że aktualnie opłata za zaświadczenie z takiego rejestru wynosi 30 zł, jeśli jest pobierana bezpośrednio w sądzie i 20 zł, jeśli jest pobierana drogą internetową. Zaznaczamy także, że to nie nauczyciel „sadzał Kamilka na rozżarzonego piecu”, ale konkubent matki. Jest też również oczywiste, że nauczyciele byli zobowiązani do tego, aby zauważyć cierpienie chłopca w placówce, w której realizował edukację.

Nie w pełni rozumiemy wymóg przedkładania zaświadczeń o niekaralności za przywołane wyżej czyny przez osoby przyjeżdżające na krótkie staże naukowe do polskich uczelni z zagranicy (kilkudniowe, tygodniowe, nawet dwutygodniowe) - art. 21, pkt 7, 8. Osoby te również są zobligowane do przedstawienia zaświadczenia o niekaralności w omawianych względach potwierdzone notarialnie, bowiem samo oświadczenie o niekaralności zwierające między innymi zastrzeżenie: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia” w wielu uczelniach nie wystarczy. Tym bardziej nie rozumiemy wymogu składania oświadczeń, o których mowa przez osoby pracujące w administracji uczelni wyższych, np. w dziekanacie czy sekretariatach katedr. Naszym zdaniem należy przede wszystkim poszerzyć zakres zadań i skonstruować bardziej realne, a nawet radykalne kryteria ewaluacji jakości pracy pracowników pomocy społecznej, policji, kuratorów sądowych. Skonstruować zasady ich współpracy w okolicznościach podejrzenia obecności krzywdzenia czy nadużyć seksualnych wobec małoletnich np. w rodzinie. Zaś placówki edukacyjne zobligować do większej czujności wobec opisywanych sytuacji, do realizacji edukacji dzieci i młodzieży jako przyszłych rodziców oraz rodziców/prawnych opiekunów dzieci i młodzieży już uczęszczających do placówek oświatowych, opiekuńczych i innych w obszarze właściwych zachowań wobec dziecka. Aby dokonać rzeczywistej oceny skłonności do czynów przemocowych lub związanych z nadużyciami seksualnymi wobec małoletnich należałoby dokonać stosowanych badań przesiewowych niemal całej populacji naszego kraju, co jest po prostu nierealne, niemożliwe do przeprowadzenia chociażby ze względu niebywałe wręcz koszty finansowe oraz możliwość naruszenia praw człowieka.

Wątpliwości nasze budzi pkt 10. art. 21, który brzmi następująco: Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 1–8, nie jest wymagane przed dopuszczeniem do

działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, członka rodziny małoletniego, lub osoby znanej osobiście rodzicowi małoletniego albo przedstawicielowi ustawowemu małoletniego, gdy jest ona wykonywana w stosunku do małoletniego dziecka, którego rodzic albo przedstawiciel ustawowy są dopuszczającymi do działalności. Stoimy na stanowisku, co potwierdzają badania opublikowane w raportach Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 (tzw. Państwowej komisji ds. Pedofilii; Pierwszy raport Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, Warszawa, 2021; Drugi raport Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, Warszawa, 2022; Trzeci Raport Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15. Ile kosztuje cierpienie dziecka wykorzystanego seksualnie?, Warszawa, 2023), że ogromny odsetek przestępstw seksualnych, przemocy wobec małoletnich ma miejsce w rodzinie, zaś treść pkt 10 w swoisty sposób chroni i *de facto* usprawiedliwia rodzinę przed odpowiedzialnością za analizowane czyny.

W Dz.U. 2023 poz. 1606 Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, w Rozdziale 4b „Standardy ochrony małoletnich”, w art. 22b. oraz 22c., pkt 1 i 2 podano (cytujemy dosłownie): Art. 22b. Obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, zwanych dalej „standardami”, ma każdy:

1) organ zarządzający jednostką systemu oświaty, o której mowa w art. 2 pkt 1–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900), oraz inną placówką oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni;

2) organizator działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich.

Art. 22c. 1. W standardach, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju placówki lub działalności, określa się w szczególności:

1) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;

2) zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;

3) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”;

4) zasady przeglądu i aktualizacji standardów;

5) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności; zasady i sposób udostępniania

rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;

7) osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;

8) sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

2. W standardach wprowadzanych w placówce lub miejscu prowadzonej działalności, o których mowa w art. 22b, należy określić także:

1) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone;

2) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet;

3) procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;

4) zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

Naszym zdaniem są takie zawody, takie stanowiska pracy, których podopieczni (np. osoby z niepełnosprawnościami, dzieci przebywające w placówkach opieki całodobowej), potrzebują od swoich opiekunów, wychowawców, wsparcia emocjonalnego nie tylko werbalnego, ale również niewerbalnego, np. w postaci dotknięcia ręki/rąk, dotknięcia ramienia, pogłaskania po głowie, a nawet przytulenia. Jak wobec takich sytuacji mają się zapisy konkretyzujące przywołane zachowania, tzn. jako właściwe, normalne, ludzkie, humanistyczne, empatyczne czy jednak przemocowe i niepożądane. Prosimy, aby w prawdopodobnej nowelizacji danej ustawy uwzględnić opisane przez nas wątpliwości oraz o wprowadzenie zapisów w większym stopniu rzeczywiście chroniących dzieci przed przemocą. Stawianie określonych w ustawie wymagań wobec środowisk związanych z małoletnimi w pewnym sensie porzuca realną ich ochronę oraz wprowadza nadmiarowe restrykcje wobec tych, którzy przemocy nie stosowali, nie stosują i stosować nigdy nie będą.

Liczymy na wysłuchanie naszego głosu.

Z wyrazami szacunku:

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN
prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska

Członkinie i Członkowie Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN:

prof. dr hab. Marzenna Zaorska – przewodnicząca
prof. dr hab. Zenon Gajdzica – z-ca przewodniczącej
prof. dr hab. Andrzej Twardowski
dr hab., prof. UJK Krystyna Barłóg
dr hab., prof. UMCS Stanisława Byra
dr hab., prof. UZ Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk
dr hab., prof. ASP Ewa M. Kulesza
dr hab., prof. APS Barbara Marcinkowska
dr hab., prof. UJK Katarzyna Parys
dr hab., prof. USz Irena Ramik-Mażewska

Członkinie i Członkowie Sekcji Pedagogiki Resocjalizacyjnej KNP PAN:

prof. dr hab. Wiesław Ambrozik – przewodniczący
prof. dr hab. Marek Konopczyński - z-ca przewodniczącego
dr hab., prof. WSB Iwona Klonowska
prof. dr hab. Beata Pastwa-Wojciechowska
dr hab., prof. UJ Justyna Kusztal
dr hab., prof. UŁ Renata Szczepanik
dr hab., prof. UWM Sławomir Przybyliński
dr Marek Michalak (APS w Warszawie)
dr hab., prof. UMK Małgorzata Kowalczyk
dr hab. prof., UwB Krzysztof Sawicki

Adres do korespondencji:

Prof. dr hab. Marzenna Zaorska (e-mail: marzenna.zaorska@uwm.edu.pl)
Uniwersytet Warmiński-Mazurski w Olsztynie
Wydział Nauk Społecznych
ul. Benedykta Dybowskiego 13, 10-723 Olsztyn

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

POLSKA AKADEMIA NAUK

UCHWAŁA Nr 139/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 10 października 2024 r.
w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych Listu do
Ministra Nauki Dariusza Wieczorka w sprawie UCHYLENIA
ROZPORZĄDZENIA Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w
sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwala się, co następuje:

§ 1

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił poparcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych: listu do Ministra Nauki Dariusza Wieczorka w sprawie UCHYLENIA ROZPORZĄDZENIA Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

§ 2

Tekst listu do Ministra Nauki Dariusza Wieczorka w sprawie UCHYLENIA ROZPORZĄDZENIA Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk.

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komitety Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Szanowny Pan
Dariusz Wiczorek
Minister Nauki
kierujący Ministerstwem
Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanowny Panie Ministrze,

Komitety Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (KNP PAN) i jego Komisja Polityki Oświatowej I Interwencji Pedagogicznej zwraca się z prośbą o **UCHYLENIE ROZPORZĄDZENIA** Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. W sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, zastępujące to z 1.08.2017r.

To obowiązujące od dnia 2.10 2023 r. Rozporządzenie wprowadziło chaos w kształceniu nauczycieli oraz nabywania tzw. przygotowania pedagogicznego. Generuje ono szereg sprzeczności i niejasności w zakresie uznawania zarówno kwalifikacji nauczycielskich jak i przygotowania pedagogicznego. Skutkuje to utrudnieniami w:

1. Zatrudnianiu nauczycieli w szkołach
2. Zatrudnianiu pedagogów w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych
3. Przygotowywaniu oferty studiów na kierunkach pedagogicznych w Szkołach Wyższych i Uniwersytetach

Uchylenie tego Rozporządzenia pozwoli na powrót do stanu sprzed jego obowiązywania.

Jednocześnie deklarujemy gotowość sformułowania propozycji, które mogą stać się podstawą dla kolejnego, nowego rozporządzenia precyzyjnie odróżniającego

od siebie kwalifikacje nauczycielskie od przygotowania pedagogicznego, które ponadto będzie mogło stać się dla władz i decydentów oświatowych (kuratorów oświaty, dyrektorów szkół oraz jednostek kształcenia pedagogów i nauczycieli) podstawą do podejmowania decyzji w związku z kształceniem i zatrudnianiem pracowników w podległych sobie placówkach.

UZASADNIENIE:

W myśl Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. W sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli absolwenci nauczycielskich studiów wyższych, które rozpoczęły się po 2019 roku mają kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciel tylko wtedy, gdy ukończyli studia I i II stopnia lub jednolite studia magisterskie na tym samym kierunku i w tym samym zakresie [specjalności].

Zmienia to zasadniczo sytuację absolwentów studiów I stopnia, którzy już podjęli pracę, jednocześnie uzupełniając je na studiach II-go stopnia.

Zapis o obowiązku kontynuowania studiów II stopnia na tym samym kierunku jest niezgodny z ideą Systemu Bolońskiego jako podstawy systemu kształcenia nauczycieli w Polsce (jedną z jego zasad jest zasada otwartości i elastyczności)

Zgodnie z nowymi przepisami brak kwalifikacji do podjęcia zatrudnienia przez absolwentów studiów licencjackich jest sprzeczny z PRK. Studia te dają pełne kwalifikacje pedagogiczne, co jest zgodne z Polską Ramą Kwalifikacyjną. Kwalifikacje pełne na poziomie VI PRK potwierdza dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia (<https://prk.men.gov.pl/polska-rama-kwalifikacji-prk-i-europejska-rama-kwalifikacji-erk/>).

Rozporządzenie, o którego uchylenie wnioskujemy wprowadza chaos w zakresie przygotowania pedagogicznego. Z jednej strony standard kształcenia nauczycieli nie dotyczy pedagogów jako takich. Zał. nr 1 – dotyczy kształcenia nauczyciela przedmiotu, nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych, nauczyciela praktycznej nauki zawodu, nauczyciela prowadzącego zajęcia i nauczyciela

psychologa; Zał. Nr 2 - nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej; Zał nr 3 - nauczyciela pedagoga specjalnego, nauczyciela logopedy i nauczyciela prowadzącego zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Standard nie mówi o pedagogu, który przecież w większości przypadków nie prowadzi zajęć. Z drugiej jednak strony – np. pedagog szkolny jest zatrudniany na stanowisku nauczycielskim, co powoduje, że – zgodnie z obowiązującymi przepisami – wymagane jest od niego „przygotowanie pedagogiczne” Wymaganie tzw. przygotowania pedagogicznego absolwentów studiów pedagogicznych (także I stopnia) wydaje się absurdalne. Każdy absolwent studiów I stopnia na kierunku pedagogika posiada jednocześnie przygotowanie pedagogiczne.

Liczba godzin przewidzianych w Rozporządzeniu na zdobycie kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela jest nieadekwatna do efektów, jakie muszą być osiągnięte w systemie kształcenia. Aktualne standardy kształcenia przewidują 90 godz. zajęć z obszaru problematyki psychologicznej, 90 godz. zajęć z obszaru problematyki pedagogicznej, 30 godz. praktyk pedagogicznych i na te obszary ogółem 10 punktów ECTS. Taka ilość godzin nie pozwala na osiągnięcie wskazanych w standardach efektów kształcenia. Wdrażanie edukacji dla wszystkich, zakładającej, że każde dziecko, każdy uczeń posiada spersonalizowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne (nie tylko dzieci/uczniowie z tzw. specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) wymaga wszechstronnego przygotowania nauczyciela do rozpoznawania zróżnicowanych potrzeb dzieci/uczniów w oparciu o diagnozę funkcjonalną uwzględniającą założenia Międzynarodowej Klasyfikacji Zdrowia, Funkcjonowania i Niepełnosprawności – ICF, pracy z zespołem zróżnicowanym, planowania i kreowania wsparcia dziecku/uczniowi, współpracy z zespołem specjalistycznym (np. pedagog specjalny, logopeda, terapeuta pedagogiczny, koordynator edukacji włączającej).

Ponadto w myśl tego Rozporządzenia przyznaje się kwalifikacje do zajmowania stanowiska pedagoga specjalnego oraz nauczyciela współorganizującego kształcenie osobom, które realizując jedynie wybrane grupy zajęć ze standardu

pedagogiki specjalnej, nie mają więc podstaw formalnych i merytorycznych do zajmowania tych stanowisk oraz realizacji zadań z nimi związanych.

Z powyższych powodów wnioskujemy o **UCHYLENIE ROZPORZĄDZENIA** Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. W sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, zastępujące to z 1.08.2017r. Jednocześnie deklarujemy współpracę przy opracowaniu nowych zasad kształcenia nauczycieli oraz przygotowania pedagogicznego w celu uporządkowania przepisów i uniknięcia chaosu i sprzeczności w zakresie obu tych pojęć bowiem każdy nauczyciel jest pedagogiem, ale nie każdy pedagog ma kwalifikacje nauczycielskie.

Z poważaniem

Przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komisja Polityki Oświatowej i Interwencji Pedagogicznej KNP PAN

Przewodnicząca

Zastępczyni Przewodniczącej

Członkinie i Członkowie

prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz

prof. dr hab. Inetta Nowosad

prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik

prof. dr hab. Beata Przyborowska

prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski

prof. dr hab. Marek Konopczyński

dr hab. Barbara Skalbania, prof. UK

dr hab. Anna Weissbrot-Koziarska, prof. UO

dr hab. Marek Walancik, prof. AWSB

dr Adam Konopnicki (Sekretarz Komisji)

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych
POLSKA AKADEMIA NAUK

UCHWAŁA Nr 140/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 10 października 2024r.
w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych: Listu do
Ministry Edukacji Barbary Nowackiej w sprawie UCHYLENIA
ROZPORZĄDZENIA Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w
sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwala się, co następuje:

§ 1

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił poparcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych: listu do Ministry Edukacji Barbary Nowackiej w sprawie UCHYLENIA ROZPORZĄDZENIA Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

§ 2

Tekst listu do Ministry Edukacji Barbary Nowackiej w sprawie UCHYLENIA ROZPORZĄDZENIA Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk.

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

**Szanowna Pani
Barbara Nowacka
Ministra Edukacji
kierująca Ministerstwem
Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Ministro,

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (KNP PAN) i jego Komisja Polityki Oświatowej I Interwencji Pedagogicznej zwraca się z prośbą o **UCHYLENIE ROZPORZĄDZENIA** Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. W sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, zastępujące to z 1.08.2017r.

To obowiązujące od dnia 2.10 2023 r. Rozporządzenie wprowadziło chaos w kształceniu nauczycieli oraz nabywania tzw. przygotowania pedagogicznego. Generuje ono szereg sprzeczności i niejasności w zakresie uznawania zarówno kwalifikacji nauczycielskich jak i przygotowania pedagogicznego. Skutkuje to utrudnieniami w:

1. Zatrudnianiu nauczycieli w szkołach
2. Zatrudnianiu pedagogów w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych
3. Przygotowywaniu oferty studiów na kierunkach pedagogicznych w Szkołach Wyższych i Uniwersytetach

Uchylenie tego Rozporządzenia pozwoli na powrót do stanu sprzed jego obowiązywania.

Jednocześnie deklarujemy gotowość sformułowania propozycji, które mogą stać się podstawą dla kolejnego, nowego rozporządzenia precyzyjnie odróżniającego

od siebie kwalifikacje nauczycielskie od przygotowania pedagogicznego, które ponadto będzie mogło stać się dla władz i decydentów oświatowych (kuratorów oświaty, dyrektorów szkół oraz jednostek kształcenia pedagogów i nauczycieli) podstawą do podejmowania decyzji w związku z kształceniem i zatrudnianiem pracowników w podległych sobie placówkach.

UZASADNIENIE:

W myśl Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. W sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli absolwenci nauczycielskich studiów wyższych, które rozpoczęły się po 2019 roku mają kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciel tylko wtedy, gdy ukończyli studia I i II stopnia lub jednolite studia magisterskie na tym samym kierunku i w tym samym zakresie [specjalności].

Zmienia to zasadniczo sytuację absolwentów studiów I stopnia, którzy już podjęli pracę, jednocześnie uzupełniając je na studiach II-go stopnia.

Zapis o obowiązku kontynuowania studiów II stopnia na tym samym kierunku jest niezgodny z ideą Systemu Bolońskiego jako podstawy systemu kształcenia nauczycieli w Polsce (jedną z jego zasad jest zasada otwartości i elastyczności)

Zgodnie z nowymi przepisami brak kwalifikacji do podjęcia zatrudnienia przez absolwentów studiów licencjackich jest sprzeczny z PRK. Studia te dają pełne kwalifikacje pedagogiczne, co jest zgodne z Polską Ramą Kwalifikacyjną. Kwalifikacje pełne na poziomie VI PRK potwierdza dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia (<https://prk.men.gov.pl/polska-rama-kwalifikacji-prk-i-europejska-rama-kwalifikacji-erk/>).

Rozporządzenie, o którego uchylenie wnioskujemy wprowadza chaos w zakresie przygotowania pedagogicznego. Z jednej strony standard kształcenia nauczycieli nie dotyczy pedagogów jako takich. Zał. nr 1 – dotyczy kształcenia nauczyciela przedmiotu, nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych, nauczyciela praktycznej nauki zawodu, nauczyciela prowadzącego zajęcia i nauczyciela

psychologa; Zał. Nr 2 - nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej; Zał nr 3 - nauczyciela pedagoga specjalnego, nauczyciela logopedy i nauczyciela prowadzącego zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Standard nie mówi o pedagogu, który przecież w większości przypadków nie prowadzi zajęć. Z drugiej jednak strony – np. pedagog szkolny jest zatrudniany na stanowisku nauczycielskim, co powoduje, że – zgodnie z obowiązującymi przepisami – wymagane jest od niego „przygotowanie pedagogiczne”. Wymaganie tzw. przygotowania pedagogicznego absolwentów studiów pedagogicznych (także I stopnia) wydaje się absurdalne. Każdy absolwent studiów I stopnia na kierunku pedagogika posiada jednocześnie przygotowanie pedagogiczne.

Liczba godzin przewidzianych w Rozporządzeniu na zdobycie kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela jest nieadekwatna do efektów, jakie muszą być osiągnięte w systemie kształcenia. Aktualne standardy kształcenia przewidują 90 godz. zajęć z obszaru problematyki psychologicznej, 90 godz. zajęć z obszaru problematyki pedagogicznej, 30 godz. praktyk pedagogicznych i na te obszary ogółem 10 punktów ECTS. Taka ilość godzin nie pozwala na osiągnięcie wskazanych w standardach efektów kształcenia. Wdrażanie edukacji dla wszystkich, zakładającej, że każde dziecko, każdy uczeń posiada spersonalizowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne (nie tylko dzieci/uczniowie z tzw. specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) wymaga wszechstronnego przygotowania nauczyciela do rozpoznawania zróżnicowanych potrzeb dzieci/uczniów w oparciu o diagnozę funkcjonalną uwzględniającą założenia Międzynarodowej Klasyfikacji Zdrowia, Funkcjonowania i Niepełnosprawności – ICF, pracy z zespołem zróżnicowanym, planowania i kreowania wsparcia dziecku/uczniowi, współpracy z zespołem specjalistycznym (np. pedagog specjalny, logopeda, terapeuta pedagogiczny, koordynator edukacji włączającej).

Ponadto w myśl tego Rozporządzenia przyznaje się kwalifikacje do zajmowania stanowiska pedagoga specjalnego oraz nauczyciela współorganizującego kształcenie osobom, które realizując jedynie wybrane grupy zajęć ze standardu

pedagogiki specjalnej, nie mają więc podstaw formalnych i merytorycznych do zajmowania tych stanowisk oraz realizacji zadań z nimi związanych.

Z powyższych powodów wnioskujemy o **UCHYLENIE ROZPORZĄDZENIA** Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. W sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, zastępujące to z 1.08.2017r. Jednocześnie deklarujemy współpracę przy opracowaniu nowych zasad kształcenia nauczycieli oraz przygotowania pedagogicznego w celu uporządkowania przepisów i uniknięcia chaosu i sprzeczności w zakresie obu tych pojęć bowiem każdy nauczyciel jest pedagogiem, ale nie każdy pedagog ma kwalifikacje nauczycielskie.

Z poważaniem

Przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komisja Polityki Oświatowej i Interwencji Pedagogicznej KNP PAN

Przewodnicząca

Zastępczyni Przewodniczącej

Członkinie i Członkowie

prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz

prof. dr hab. Inetta Nowosad

prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik

prof. dr hab. Beata Przyborowska

prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski

prof. dr hab. Marek Konopczyński

dr hab. Barbara Skałbania, prof. UK

dr hab. Anna Weissbrot-Koziarska, prof. UO

dr hab. Marek Walancik, prof. AWSB

dr Adam Konopnicki (Sekretarz Komisji)

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

POLSKA AKADEMIA NAUK

UCHWAŁA Nr 142/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 8 listopada 2024 r.
w sprawie poparcia przez Komitet Nauk Pedagogicznych stanowiska na
temat realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci uchodźców wojennych
z Ukrainy

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwala się, co następuje:

§ 1

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił poparcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych stanowiska na temat realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci uchodźców wojennych z Ukrainy.

§ 2

Tekst stanowiska Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Warszawa, dnia 13.11.2024

Stanowisko

Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk w sprawie: nowelizacji Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 sierpnia 2024 roku zmieniającego Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 roku w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. z 2024 r. poz. 1302).

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencję 2023 – 2027 i Jego Sekcja Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej wnosi o nowelizację Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 sierpnia 2024 w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy i podjęcie dyskusji ze środowiskiem pedagogicznym. Zaniepokojenie badaczy nauk społecznych skupionych w Komitecie wynika z tego, że objęto wszystkie dzieci pobierające świadczenie 800 plus, jak i niekorzystające z tego świadczenia obowiązkiem realizacji programu kształcenia szkolnego według polskiej podstawy programowej.

Realizacja obowiązku szkolnego jest obwarowana szczegółowymi przepisami prawa nakładających na rodziców różne zadania wychowawcze i opiekuńcze. Niewypełnienie tych obowiązków grozi poważnymi sankcjami karnymi włącznie z odebraniem przez sąd dziecka z rodziny naturalnej i objęcie go pieczęcią zastępczą w rodzinie ukraińskiej, polskiej lub instytucji opiekuńczej. Rodziny ukraińskie są na ogół niekompletne ze względu na udział ojców tych dzieci w działaniach wojennych.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przebywają co najmniej trzy grupy uchodźców wojennych z Ukrainy:

- 1/ tych, którzy chcą wrócić do kraju ojczystego po zakończeniu działań wojennych,
- 2/ tych, którzy łączą swoje plany życiowe z Polską,
- 3/ tych, którzy często zmieniają miejsce pobytu i nie dokonali jeszcze ostatecznego wyboru kraju docelowego.

W Rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 wprowadzono możliwość realizacji obowiązku szkolnego w placówkach zlokalizowanych na terytorium Rzeczypospolitej z polską podstawą programową, albo w systemie on – line z ukraińską podstawą programową. Rodzice z Ukrainy dokonywali wyboru ścieżki kształcenia dla swych dzieci. Mogły one otrzymać świadczenie 500 plus/800 plus bez względu na przyjęty system edukacji formalnej.

Apelujemy o to, aby dzieci uchodźców wojennych z Ukrainy, którzy deklarują zamiar powrotu do kraju ojczystego po zakończeniu działań wojennych mogły realizować obowiązek szkolny według również tylko ukraińskiej podstawy programowej i tamtejszego systemu prawa oświatowego oraz otrzymywać świadczenie 800 plus.

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal - Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

POLSKA AKADEMIA NAUK

UCHWAŁA Nr 144/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 15 listopada 2024 r.
w sprawie poparcia Stanowiska Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN
dotyczącego projektu Ustawy o wychowaniu patriotycznym zmieniającej
niektóre ustawy

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwała się, co następuje:

§ 1

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił poparcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych stanowiska dotyczącego projektu Ustawy o wychowaniu patriotycznym zmieniającej niektóre ustawy.

§ 2

Tekst stanowiska Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Warszawa, 14.11.2024 r.

Stanowisko

Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN dotyczące projektu Ustawy o wychowaniu patriotycznym zmieniającej niektóre ustawy

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk i Jego Sekcja Teorii Wychowania po zapoznaniu się z treścią poselskiego projektu ustawy o wychowaniu patriotycznym oraz zawartymi w nim propozycjami zmian w aktach prawnych już istniejących, przekazują poniższe uwagi, które odnoszą się zarówno do uzasadnień merytorycznych proponowanej ustawy, ale także do procedur, które zdaniem Komitetu i Jego Sekcji, powinny być zastosowane na drodze wypracowywania treści ustawy.

W pierwszym rzędzie pragniemy podkreślić, iż sama idea, czy też sens wychowania patriotycznego, jako elementu wychowania szeroko rozumianego, czy też szerzej edukacji, w najszerszym rozumieniu tego procesu, nie budzi wątpliwości członków KNP PAN i Jego Sekcji. Z poczuciem odpowiedzialności odnosimy się do istoty i celów tego procesu, mając na uwadze potrzebę takiego oddziaływania, zwłaszcza w kontekście kształtowania tożsamości osób wychowywanych, a także zachodzących zmian społeczno-kulturowych, ale także geopolitycznych.

Jednak biorąc pod uwagę treść przesłanego do konsultacji dokumentu, pragniemy podkreślić, iż otrzymaliśmy dokument prawny, którego treść budzi wątpliwości merytoryczne odnoszące się do uzasadnień teoretycznych, w tym aksjologicznych, stojących u podstaw wychowania (w tym wychowania patriotycznego), jako procesu oddziaływania na człowieka. Uwagi formułowane przez

członkinie i członków Komitetu Naukowego dotyczą zarówno formy jak i treści dokumentu, a także procedury i kontekstu w jakim należy odczytywać jego treść.

W treści dokumentu zastosowano pojęcia, których konotacja znaczeniowa budzi wątpliwości, na przykład:

- brak porządku pojęciowego, zgodnego z aktualną wiedzą pedagogiczną w zakresie zastosowania takich pojęć jak: wychowanie, kształcenie, nauczanie i uczenie się;
- zastosowano pojęcie „dobro publiczne”, którego konotacja znaczeniowa odnosi się do perspektywy ekonomicznej, a nie wartości uniwersalnych.

Pragniemy podkreślić, iż dokument nie odwzorowuje systemowego ujęcia, osadzonego w aktualnych koncepcjach teoretycznych, które pokazują relację w jakiej pozostają wychowanie patriotyczne i na przykład edukacja obywatelska, a w oparciu o tę kategorię pojęciową aktualnie także przygotowywane są przez instytucje publiczne projekty edukacyjne. Wprawdzie w treści projektu pojawia się określenie edukacja obywatelska, ale w niej nie wskazano relacji w jakiej te pojęcia i ich desygnaty pozostają względem siebie. Uważamy, iż powyższe dokumenty powinny być przygotowywane i opracowywane sekwencyjnie. Należy zauważyć, iż po przyjęciu ostatecznej wersji ustawy o wychowaniu patriotycznym, będzie ona stanowiła podstawę do wydawania rozporządzeń przez właściwego Ministra, a dalej podstawę realizacji tego procesu w praktyce edukacyjnej. Ta zależność rodzi wysokie poczucie odpowiedzialności za treść dokumentu, a przede wszystkim za cele, którym ta działalność ma służyć oraz funkcje jakie będzie pełnił ten dokument w zakresie realizowanej polityki, nie tylko edukacyjnej.

Kolejna uwaga dotyczy kształtowania postaw (w tym przypadku postaw patriotycznych) jako fundamentalnego działania, wokół którego powinno być zogniskowane oddziaływanie. W przypadku analizowanego projektu zmarginalizowano ten aspekt wychowania patriotycznego i jego merytorycznych uzasadnień, szeroko rozumianych, opartych na interdyscyplinarnej wiedzy.

Poważne wątpliwości budzi także jednoznaczne osadzenie projektu w perspektywie światopoglądowo-ideologicznej i politycznej. Wyrazem tego podejścia

jest na przykład odwoływanie się do tego, że Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób organizacji wycieczek, ramowy program, a także wykaz miejsc, do których organizowane będą wycieczki, związanych z polskimi tradycjami wolnościowymi, demokratycznymi i modernizacyjnymi oraz materialnym, a także niematerialnym dziedzictwem narodowym.

Kolejną wątpliwość budzi to, iż skoro jak piszą autorzy projektu w uzasadnieniu „zasadniczym celem projektu jest ustanowienie

- Komisji Edukacji Narodowej,
- wprowadzenie nowych form edukacji obywatelskiej, przygotowujące do odpowiedzialności za Ojczyznę,
- uwspółcześnienie zadań edukacyjnych i wychowawczych w szkołach”,

to powołanie takiej komisji powinno mieć charakter ponadpartyjny, faktycznie oparty na stanowiskach formułowanych także przez środowiska oświatowe. Skoro, jak zawarto w projekcie, Ustawa ma wejść w życie 1 września 2025 roku, a Komisja Edukacji Narodowej (KEN), ma być organem eksperckim, stabilizującym polski system edukacji, przyjęcie Ustawy powinna poprzedzić pogłębiona refleksja dotycząca istoty, celów, uzasadnień oraz form organizacyjnych dotyczących wychowania patriotycznego oraz podstaw formalno-prawnych powołania oraz funkcjonowania KEN. W tym punkcie pragniemy podkreślić, iż sam fakt powołania takiego organu jakim ma być Komisja Edukacji Narodowej nie budzi zastrzeżeń, czy też wątpliwości merytorycznych. Na uwagę zasługują jednak funkcje jakie ma pełnić KEN w przestrzeni publicznej, zwłaszcza w perspektywie realizowanej polityki edukacyjnej.

Konkluzja

Przedstawiony do konsultacji projekt ustawy nie spełnia wymogów dotyczących merytorycznego uzasadnienia wychowania patriotycznego jako takiego i form jego realizacji, a ponadto upolitycznienie tego procesu burzy jego istotę w perspektywie

kategorii długiego trwania, odniesionych do oddziaływania na kolejne pokolenia. Jednak pragniemy podkreślić, iż popieramy powyższą ideę i potrzebę tego typu oddziaływania wychowawczego, pod warunkiem przeprowadzenia stosownych, uwarunkowanych merytorycznie konsultacji, które będą uwzględniały aktualną wiedzę pedagogiczną dotyczącą filozoficzno-teoretycznych, w tym aksjologicznych podstaw wychowania patriotycznego. Biorąc pod uwagę rolę i społeczne funkcje nauki, w tym dyskursu naukowego, a także to, iż badania naukowe (w tym realizowane przez pedagogów) dostarczają narzędzi służących rozumieniu świata (w tym świata społecznego), w powyższym zakresie Komitet Nauk Pedagogicznych może służyć pomocą ekspercką.

Z poważaniem

Przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska

dr hab. Alina Wróbel, prof. UŁ - Przewodnicząca Sekcji Teorii Wychowania KNP PAN

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych
POLSKA AKADEMIA NAUK

UCHWAŁA Nr 151/2024
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk
z dnia 21 grudnia 2024 r.
dotyczącej przyjęcia stanowiska KNP PAN w sprawie Rozporządzenia
Ministra Nauki w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw
monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych
materiałów z konferencji międzynarodowych

Na podstawie Ramowego Regulaminu Komitetu Naukowego przekazanego w dniu 4 kwietnia 2024 roku przez władze PAN, uchwala się, co następuje:

§ 1

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk powołany na kadencje 2023 – 2027, uchwalił przyjęcie przez Komitet Nauk Pedagogicznych stanowiska w sprawie Rozporządzenia Ministra Nauki w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

§ 2

Tekst stanowiska, stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

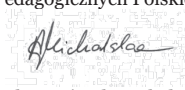
§ 3

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk.

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
 POLSKIEJ AKADEMII NAUK
 Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Warszawa, 20.12.2024 r.

Stanowisko

Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN na temat Rozporządzenia Ministra Nauki w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

Komitet Nauk Pedagogicznych i Jego Komisja ds. polityki naukowej i szkolnictwa wyższego KNP PAN sformułowała stanowisko w sprawie projektu Rozporządzenia Ministra Nauki w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

Procedura łącząca dwa etapy ewaluacji (ocena na podstawie wartości wskaźników wpływu oraz ocena ekspercka), choć długotrwała, jest naszym zdaniem właściwa. Nasze wątpliwości budzą szczegółowe rozwiązania i zapisy:

1) chociaż w przesłanym dokumencie OSR – ROZP_MN w punkcie 2. znajduje się zapis mówiący o tym, że cele polityki naukowej państwa obejmują „w szczególności poprawę jakości prowadzonych badań naukowych i ich widoczności dla środowiska naukowego”, to jednak tekst projektu Rozporządzenia nie precyzuje celów polityki naukowej państwa, których realizacja ma być głównym kryterium uwzględnianym w ocenie wydawnictw i czasopism naukowych;

2) zgadzamy się ze stwierdzeniem, że „Wykaz wydawnictw oraz wykaz czasopism są jednymi z ważniejszych instrumentów polityki naukowej państwa, gdyż wpływają na kształtowanie wzorów publikacyjnych (...)” (OSR – ROZP_MN, pkt. 2), jednak pozostawienie dotychczasowych skal punktowych dla wydawnictw (80 lub 200 punktów) i czasopism (od 20 do 200 punktów) utrzymuje dysproporcję w punktacji przyznawanej publikacjom w postaci monografii lub artykułu naukowego. Proponowane w Rozporządzeniu rozwiązanie będzie promowało, jak dotychczas, stopniowe odchodzenie od publikowania w formie monografii na rzecz publikowania większej liczby tekstów w formach krótszych (tj. artykułów naukowych). Taki kierunek polityki naukowej państwa nie sprzyja zapowiadanej poprawie „jakości prowadzonych badań naukowych i ich widoczności dla środowiska naukowego”, zwłaszcza w naukach społecznych i humanistycznych, w których to dziedzinach szczególnie cenione są i nadal powinny być monografie naukowe;

3) jednoznacznie (wysoko) określone warunki wejścia do puli ocenianych czasopism - obecność w międzynarodowych bazach lub/i udział w programie „Wsparcie dla czasopism” przedłużają okres publikowania artykułów w nowo powstałych czasopismach za 5 punktów, co w rezultacie utrudnia lub wręcz uniemożliwia ich rozwój. Program „Wsparcie dla

czasopism” nie jest bowiem ogłaszany co roku, a spełnienie kryteriów indeksowania w międzynarodowych bazach, nawet z tej poszerzonej listy, zajmie dużo więcej czasu niż wcześniej określone dwa lata, po których można było poddać nowo powstałe czasopismo ocenie. Warto wobec tego stanu rzeczy zwrócić uwagę na uwzględnienie innych kryteriów, które umożliwią poddanie ocenie takie właśnie czasopisma;

4) Rozporządzenie poszerza listę baz, jednak z naszego punktu widzenia warto również dodać do niej następujące: CEJSH - The Central European Journal of Social Sciences and Humanities i CEEOL - Central and Eastern European Online Library;

5) w § 15. 1. określono kryteria oraz skale oceny czasopism przez zespół ekspercki. Jednak zupełnie nie jest jasne, dlaczego dla poszczególnych kryteriów przewiduje się tak różne i tak rozpięte skale (0-25, 0-20, 0-15, 0-5);

6) nasze wątpliwości budzi warunek posiadania przez czasopismo międzynarodowej renomy, który ogranicza możliwości rozwoju tych czasopism, które z wielu względów (np. merytorycznych) nie mają szans na uzyskanie takiej renomy, a mają szczególne znaczenie dla rozwoju danej dyscypliny i uznanie wśród badaczy danej dyscypliny;

7) zwracamy uwagę, że w Rozporządzeniu nie przewidziano procedury odwoławczej od oceny KEN; nie przewidziano także procedury w przypadku konieczności/potrzeby zmiany w zakresie przypisania czasopisma do dyscypliny naukowej.